

aan : de leden van de gemeenteraad
c.c. : college,
betreft : toezegging commissie Bestuur inz. Navolgonderzoek subsidiebeleid
datum : 16 oktober 2014

Geachte raad,

Aanleiding

In het kader van een navolgonderzoek heeft de Rekenkamer Tilburg onderzocht op welke wijze het college 'op papier' en in 'de praktijk' navolging heeft gegeven aan de opdracht van de raad (2009) om te komen tot een integrale en kwalitatieve verbetering van het subsidieproces. Op basis van de onderzoeksbevindingen, stelt de Rekenkamer Tilburg middels het raadsvoorstel voor om:

- Het college de opdracht te geven om de raad periodiek te informeren over de doeltreffendheid en effecten van subsidies.
- Als raad(scommissie) hiertoe een rooster op te stellen, zodanig dat de grote subsidies beurtelings aan bod komen.

Op maandag 6 oktober j.l. is het raadsvoorstel 'navolgonderzoek subsidiebeleid 2014' besproken in de commissie Bestuur. Door de SP-fractie werd gevraagd of er goede voorbeelden ('best practices') zijn uit andere steden voor wat betreft de rapportage over de effectiviteit van subsidies. Ik heb de toezegging gedaan u voorafgaand aan de raadsvergadering van 3 november a.s. nader te informeren.

Lessen uit onderzoek van andere Rekenkamers: situatie Tilburg is niet uniek

De Rekenkamer Tilburg heeft in verband met de toezegging in kaart gebracht wat de resultaten zijn van onderzoek door andere rekenkamers naar de effectiviteit van subsidies en de wijze waarop de informatievoorziening aan de raad hieromtrent is gereorganiseerd. Daarbij kwam o.a. een brief van de Rekenkamer Nijmegen in beeld. Deze Rekenkamer heeft onlangs een brief uitgebracht met daaruit 'lessen uit onderzoek van andere rekenkamers' voor wat betreft inzage in de effectiviteit van subsidies. De hoofdconclusies uit het overgrote deel van deze onderzochte Rekenkamerrapporten¹ is dat de effectiviteit van subsidies vaak niet bekend is of kan worden vastgesteld. Tilburg lijkt daarmee niet de enige gemeente waarbij de raad een beperkt beeld heeft van de doeltreffendheid en effecten van subsidies.

Lessen uit onderzoek van andere rekenkamers (Rekenkamer Nijmegen)

1. Doelen zijn niet concreet

In veel onderzoeken is geconstateerd dat de doelen in de gemeentelijke begrotingen en beleidsnota's maar beperkt zijn uitgedrukt in te realiseren maatschappelijke effecten.

2. Zwakke relatie tussen doelen en gevraagde prestaties

In de casesstudies die de andere rekenkamers hebben uitgevoerd, zijn niet of nauwelijks verbanden gevonden tussen de gevraagde prestaties in de subsidiebeschikkingen en de gemeentelijke doelen die daarmee gerealiseerd worden.

3. Er worden geen alternatieven afgewogen voor subsidieverlening als beleidsinstrument

Idealiter worden subsidies verstrekt omdat daarmee de gewenste doelen het beste bereikt kunnen worden. Uit de geanalyseerde rapporten komt naar voren dat die afweging vrijwel nooit gemaakt wordt.

4. Subsidies worden niet (goed) op effectiviteit geëvalueerd

In de bestudeerde rapporten wordt geconcludeerd dat evaluatie van subsidies (een enkele uitzondering daargelaten) ontbreken. Indien er al sprake is van een evaluatie, dan laat de inhoudelijke kwaliteit ervan te wensen over. Een mogelijke verklaring is dat de organisatie niet gelooft in het kunnen vaststellen van de effectiviteit van subsidies en zich daarom onvoldoende bezighoudt met het beantwoorden van de effectiviteitsvraag.

¹ O.a. rapporten van Rekenkamer Oost Nederland (2013), Zuidelijke Rekenkamer (2013), Randstedelijke Rekenkamer (2013), Rekenkamer Utrecht (2012), Algemene Rekenkamer (2011), Rekenkamer Den Haag (2011) en Rekenkamer Leeuwarden (2011).

5. Onvoldoende controle op prestaties subsidieontvangers

Gemeenten en provincies sturen subsidieontvangers in de praktijk vooral op basis van vertrouwen. In de verordening of uitvoeringsvoorschriften is overigens wel altijd een systematiek opgenomen voor de (tussentijdse)controle op het nakomen van afspraken.

6. Sturing- en beheersingsinformatie is beperkt

Om te kunnen beoordelen of subsidies effectief zijn, is meer nodig dan het formuleren van doelen in termen van maatschappelijke effecten, het leggen van een relatie naar de prestaties die van de gesubsidieerde instellingen worden gevraagd en periodieke evaluaties. Het vereist ook sturings- en beheersinformatie. Deze informatie is in de onderzochte gemeenten maar beperkt aanwezig.

7. Versnippering van de uitvoering van het subsidiebeleid

Uit de onderzochte studies komt naar voren, dat subsidieverstrekking in veel gemeenten wordt gekenmerkt door een grote mate van versnippering (binnen de ambtelijke organisatie).

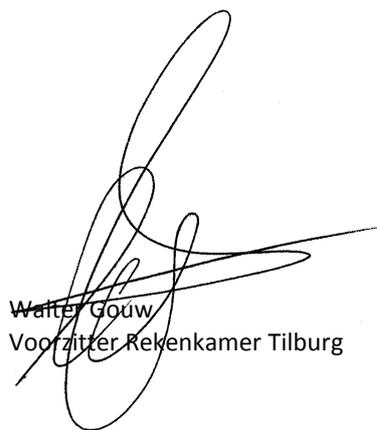
Hoewel er al langere tijd aandacht is voor het thema '*effectiviteit van subsidies*', blijkt dat veel gemeenten en provincies worstelen met de vraag hoe de effectiviteit van subsidies vast te stellen en dit inzichtelijk te krijgen voor de raad. Naar aanleiding van deze constatering hebben de *Algemene Rekenkamer* en de *Randstedelijke Rekenkamer* beide een handreiking opgesteld om te komen tot een reflectief proces gericht op het kunnen vaststellen van de effectiviteit van subsidies.

'Best practices' niet aangetroffen

Een praktisch voorbeeld van een adequate (periodieke) rapportage aan de raad met betrekking tot de effectiviteit van subsidieverlening, heeft de Rekenkamer Tilburg helaas niet aangetroffen. Dit laat onverlet dat de Rekenkamer Tilburg haar voorstel handhaaft om het college de opdracht te geven de raad periodiek te informeren over de doeltreffendheid en effecten van subsidies en hiertoe als (raads)commissie een rooster op te stellen, zodanig dat de grote subsidies beurtelings aan bod komen. Immers vanuit de kaderstellende en controlerende rol van de raad ten aanzien van de subsidieverlening alsmede het gemeentelijke sturingsmodel, blijft informatie over de doeltreffendheid van subsidies essentieel. Zonder dergelijke informatie kan de raad haar rol niet vervullen (toetsing of subsidieverlening een bijdrage levert aan de te realiseren van maatschappelijke effecten). Door te werken met een rooster zodanig de grote subsidies beurtelings aan bod komen, voert de raad regie op het beschikbaar komen van dergelijke informatie

Ik hoop u voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Walter Gouw
Voorzitter Rekenkamer Tilburg